

Badanie zrealizowane w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Jan Szczucki, PAG Uniconsult

**Wybrane wnioski z ewaluacji instrumentów
inżynierii finansowej zrealizowanej na zlecenie
Ministerstwa Rozwoju Regionalnego**

Podstawy do prezentacji

Prezentacja jest oparta na wynikach badania „Ocena realizacji instrumentów inżynierii finansowej w ramach NSRO 2007-2013” zrealizowanego przez konsorcjum firm PAG Uniconsult i Taylor Economics na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (VIII 2012 – III 2013).

Podstawowe programy wsparcia w obecnym okresie programowania, będące przedmiotem ewaluacji

- ▶ Działanie 3.1 PO IG;
- ▶ Działanie 3.2 PO IG (KFK);
- ▶ Działanie 4.3 PO IG (kredyt technologiczny);
- ▶ Wsparcie dystrybuowane za pośrednictwem funduszy pożyczkowych i poręczeniowych (i innych pośredników finansowych) w ramach regionalnych programów operacyjnych i PO RPW (wersja bez funduszu powierniczego i z funduszem powierniczym – Inicjatywa JEREMIE).

Ewaluacja nie obejmowała PO KL.

Wstępna ocena wsparcia instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO

- ▶ Stosunkowo duża skala, istotnie większa, niż w przypadku SPO WKP.
- ▶ Znacznie większa decentralizacja wsparcia – 16 IZ, IK, 2 menedżerów funduszu powierniczego JEREMIE.
- ▶ Szereg obszarów o niezbyt jasnych regułach – podwójne finansowanie, cele na jakie może być przeznaczone wsparcie – niejasne stanowisko Komisji Europejskiej.
- ▶ Brak precyzyjnych przepisów, niejasność i zmienność wytycznych KE.
- ▶ Brak skoordynowania prowadzonych działań z prowadzoną polityką wsparcia wobec MSP i dominacja produktów „ogólnorozwojowych” (z niewielkimi wyjątkami).
- ▶ Brak nacisku (poza JEREMIE) na efektywność angażowania środków.
- ▶ Pytanie o dalsze losy przekazanych środków.

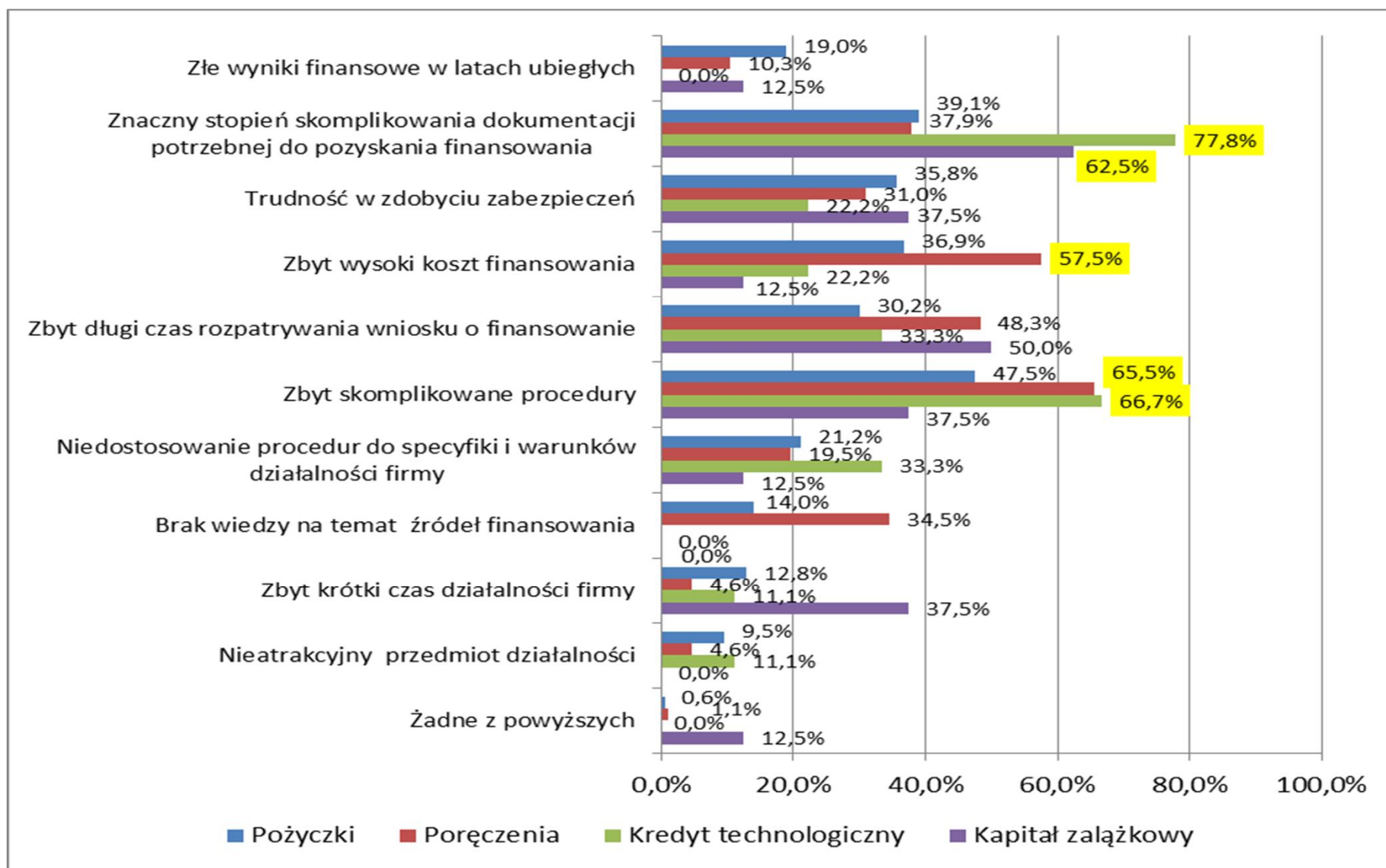
Wstępna ocena wsparcia instrumentów inżynierii finansowej w ramach JEREMIE

- ▶ Szereg zalet: po długim okresie startowym szybsza budowa portfeli, także dzięki słusznemu wykorzystaniu mechanizmu zachęt, teoretycznie możliwość elastycznego odpowiadania na potrzeby rynku w regionie, zarządzanie Funduszem Powierniczym przez profesjonalne instytucje.
- ▶ Z punktu widzenia sektora bankowego problem regionalizacji wsparcia i (dla wszystkich podmiotów) dość złożonych procedur i wymogów formalnych.
- ▶ Pytanie w jakim stopniu (podobnie jak w projektach poza JEREMIE) wsparcie rzeczywiście jest skierowane do grup mających utrudniony dostęp do finansowania komercyjnego?
- ▶ Pytanie też o długofalowy efekt – jakie byłoby zainteresowanie ofertą JEREMIE, gdyby nie finansowanie pośredników finansowych (koszty zarządzania i zachęty).

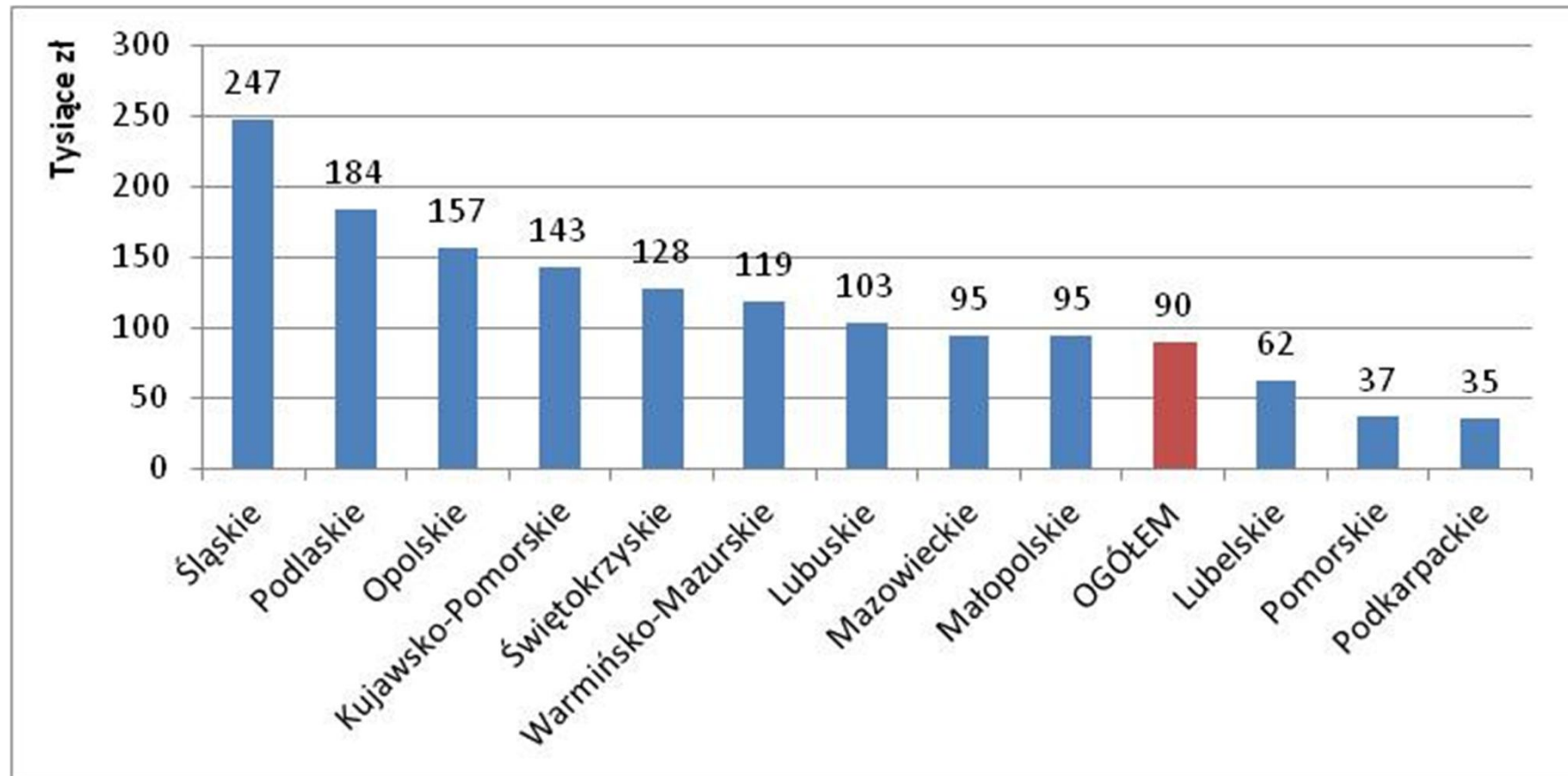
Wybrane obserwacje

- ▶ Rola merytorycznych kryteriów oceny wniosków.
- ▶ Wielce niejasne pojęcie „straty” oraz niejednoznaczność wysokich „strat”/wyłaconych poręczeń.
- ▶ Sankcje w przypadku nieprawidłowości po stronie beneficjenta ostatecznego.
- ▶ Standardy oceny zarządów spółek – pośredników finansowych.
- ▶ Nadal systemowo nierozwiązany problem trwałości instrumentów.
- ▶ Wsparcie z poziomu centralnego vs. regionalnego.
- ▶ Poręczenia i pożyczki z pomocą publiczną vs. bez pomocy – brak jasnych reguł; decyzje podejmowane przez same fundusze.
- ▶ Bardzo poważny problem „podwójnego finansowania”.
- ▶ Problemy podatkowe.
- ▶ W przyszłości zapewne coraz większa rola europejskiego kodeksu dobrego postępowania w zakresie udzielania mikropożyczek (oraz innych podobnych do niego regulacji i wytycznych).

Główne bariery w dostępie do finansowania (korzystający z finansowania zwrotnego)

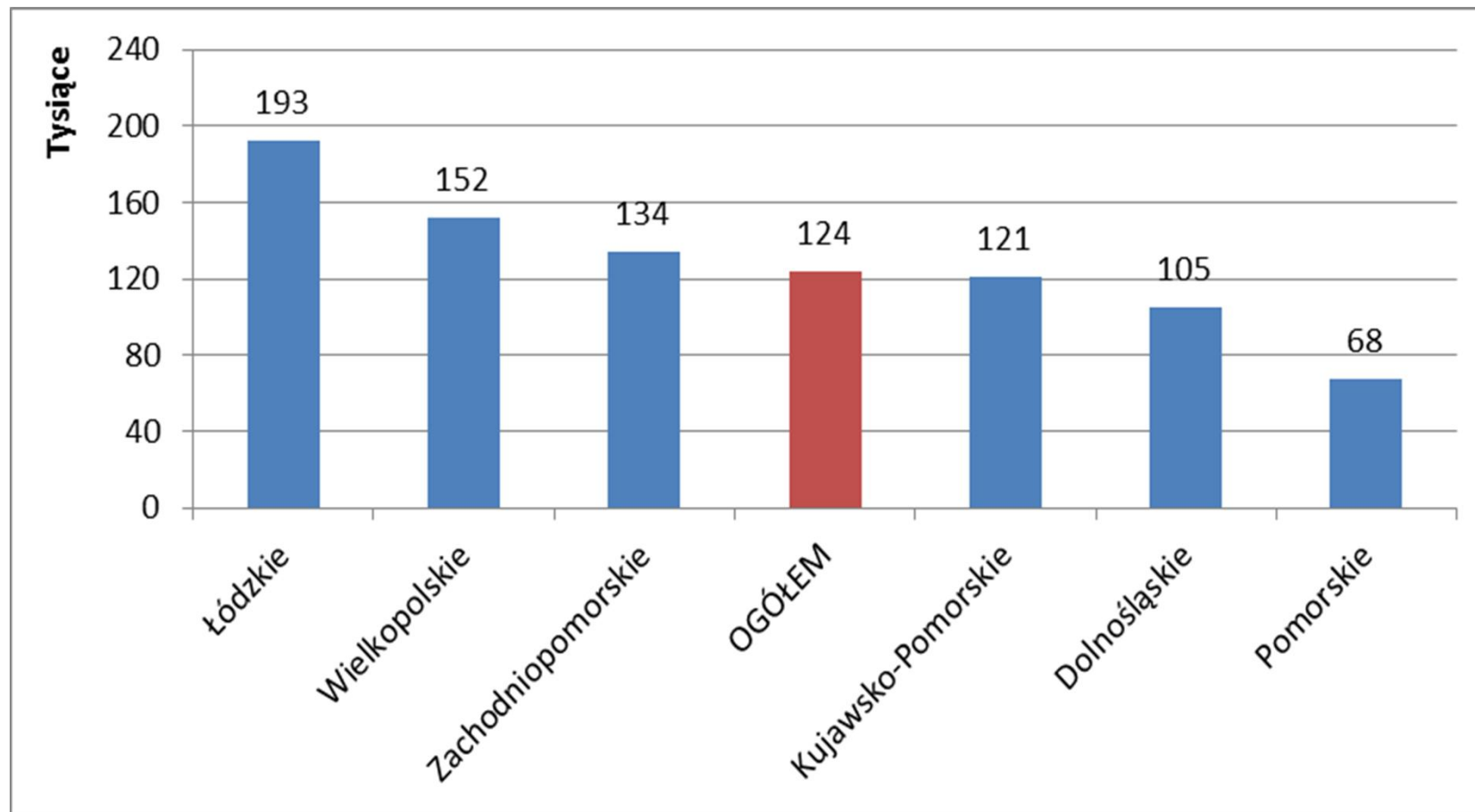

Średnia wielkość pożyczek udzielanych w poszczególnych regionach (RPO poza JEREMIE)

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 30.09.2012

Średnia wielkość pożyczek/kredytów udzielanych w poszczególnych regionach (JEREMIE)

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 30.09.2012

Efekt netto pożyczek i poręczeń

- ▶ Metodologia oszacowania efektu netto: regresja difference-in-differences na próbie klientów funduszy pożyczkowych i poręczeniowych oraz próbach kontrolnych dobranych metodą PSM.

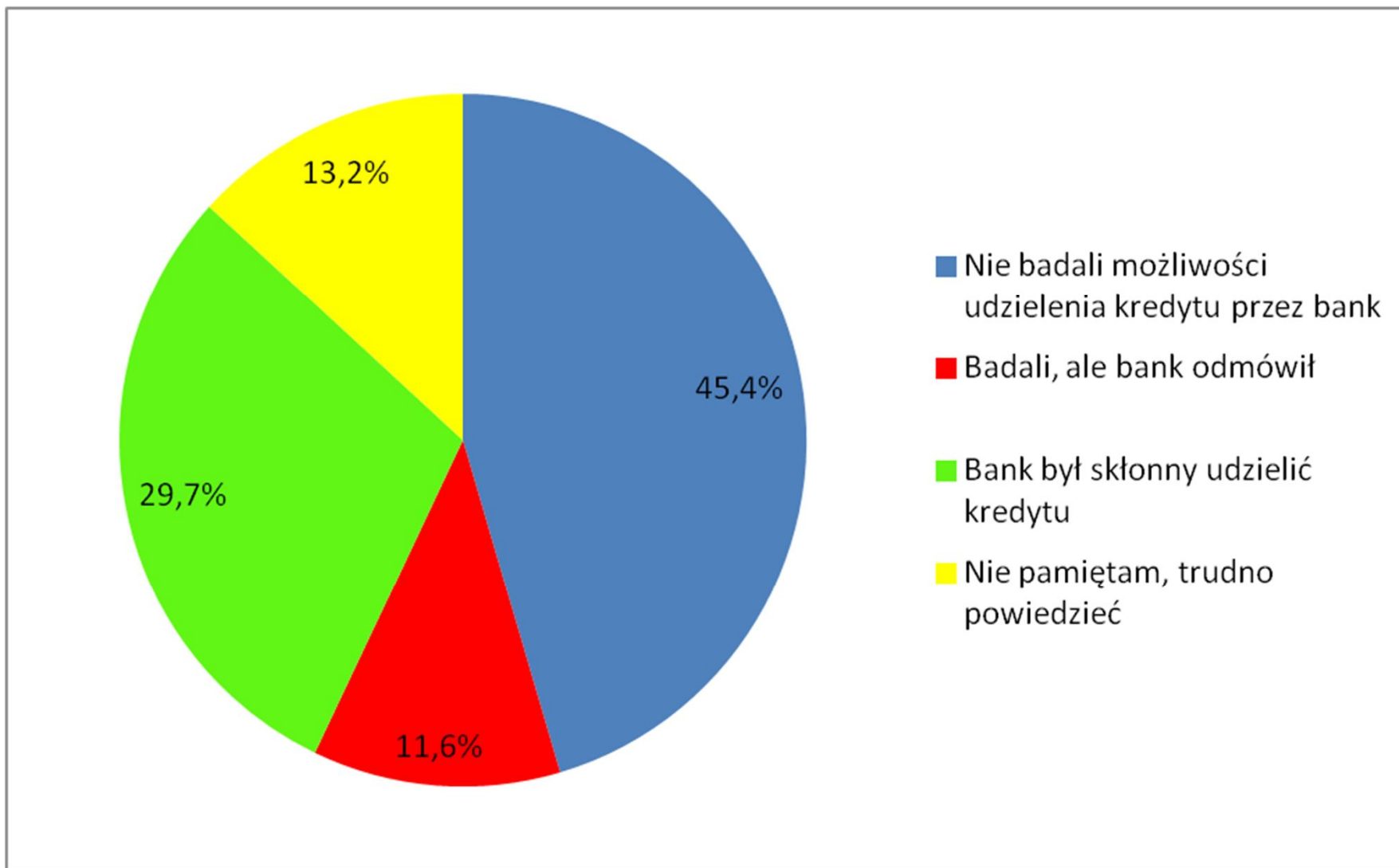
Efekt netto wywierany na...	Pożyczki	Poręczenia
kwotę zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów	+65 269,6 zł	+36 175,9 zł
nakłady inwestycyjne w roku przyznania finansowania	+50 577,7 zł	nieistotny
nakłady inwestycyjne w rok lub dwa później	+23 829,3 zł	-63 754,0 zł
przychody netto ze sprzedaży	nieistotny	nieistotny
wielkość zatrudnienia	nieistotny	+1,44

Wyniki sugerują, że poręczenie z funduszu poręczeniowego nie zwiększa nakładów inwestycyjnych, co najwyżej przesuwa je o rok-dwa wcześniej

Powody skorzystania z pożyczki funduszu pożyczkowego

Powód	Udział odpowiadających
konkurencyjne oprocentowanie pożyczki (wraz z innymi opłatami) w stosunku do kredytu,	54,9%
przyjazne procedury i warunki skorzystania z pożyczki	40,7%
przyjazna, miła i sprawna obsługa na etapie wnioskowania o pożyczkę	30,5%
dodatkowa pomoc i usługi oferowane przez fundusz pożyczkowy	15,4%
brak możliwości otrzymania kredytu w banku	10,7%
brak doświadczeń we współpracy z bankiem w zakresie kredytowania	5,5%

Pożyczkobiorcy a możliwość skorzystania z kredytu bankowego

Wybrane rekomendacje i wnioski

- ▶ Koordynacja wsparcia w formie instrumentów zwrotnych - przygotowanie dokumentu o charakterze strategicznym, wprowadzającego mechanizmy koordynujące wykorzystanie instrumentów zwrotnych, finansowanych ze źródeł krajowych, jak i europejskich.
- ▶ Podjęcie decyzji o losach dotąd przekazanego wsparcia i uwzględnienie tego przy programowaniu na kolejny okres.
- ▶ Znaczne ograniczenie zakresu obowiązków (formalnych, informacyjnych, promocyjnych) w przypadku beneficjentów korzystających ze wsparcia zwrotnego w stosunku do przedsiębiorców korzystających ze wsparcia bezzwrotnego..
- ▶ Stworzenie stale dostępnego instrumentu reporęczeniowego.
- ▶ Minimalizacja obowiązków promocyjnych i informacyjnych dla podmiotów korzystających z instrumentów inżynierii finansowej

Wybrane rekomendacje i wnioski

- ▶ W przypadku utrzymania wdrażania ze szczebla regionalnego zapewnienie silniejszego wsparcia i koordynacji ze szczebla krajowego
- ▶ Zasadnicza poprawa i jasne przypisanie odpowiedzialności za koordynację finansowanych ze środków publicznych instrumentów zwrotnych.
- ▶ W miarę możliwości kontynuacja obecnie dostępnych instrumentów inżynierii finansowej – z pewnymi modyfikacjami.
- ▶ Utrzymanie ciągłości podaży instrumentów zwrotnych.
- ▶ Stworzenie systemu okresowego (na początek corocznego) zbierania danych o wynikach działalności pożyczkowej/poręczeniowej przez fundusze wspierane ze środków publicznych.

Wybrane rekomendacje i wnioski

- ▶ Stworzenie dostępnej internetowo centralnej bazy danych o instrumentach finansowania zwrotnego, finansowanych ze środków publicznych.
- ▶ Wprowadzenie konieczności stosowania (wszędzie gdzie jest to możliwe i uzasadnione) kryterium wartości dodanej jako kluczowego kryterium, decydującego przyznawaniu wsparcia.
- ▶ W przypadku utrzymania wdrażania określonych instrumentów inżynierii finansowej z poziomu regionalnego należałoby stworzyć na poziomie centralnym szczegółowe, jednolite zasady ich wdrażania, obejmujące takie kwestie jak katalog kryteriów oceny wniosków, zasady rozliczania kosztów zarządzania (ewentualnie wraz katalogiem wydatków kwalifikowanych, w przypadku braku możliwości rozliczania ryczałtowego), ewentualne poziomy referencyjne wypłaconych poręczeń/wypowiedzianych pożyczek lub kredytów etc.

Dziękuję za uwagę!

PAG Uniconsult

Jan Szczucki

jszczucki@pag-uniconsult.pl